

***MOĆ
PERSPEKTIVE:
LJEPOTA JE U
OKU...***

**RADIONICA
KREATIVNOG
PISANJA 2021.**

**VODITELJICA:
KRISTINA ŠPIRANEC**

Zabok, listopad 2021.

Sadržaj

PREDGOVOR	3
Lea Mraz	6
Artificijelni objektiv	6
Nikolina Gmaz	7
fotografija	7
Ivana Žukina	8
* * *	8
Laura Kralj	9
Odlazak	9
Antonija Duh	10
Cvjetna svjetlost	10
Mark Petrač	11
Težina prašine	11
Vilim Crčić	12
Soba gleda	12
Dora Vranić	13
Sveti sjaj	13
Ivana Žukina	14
Pokojni	14
Marija Ban	15
Postolarova	15
Karlo Krznar	16
Drvena starost	16
Nikolina Gmaz	17
Groblje	17
Hana Slovenec	19
Ogledalo odrastanja	19
Dorotea Kurelja	20
Mjesečina	20
Nikolina Gmaz	21

Hotel u Stubakima	21
Antonija Duh	22
Skriveni pogled	22
Vilim Crčić	24
Stari most	24
Dorotea Kurelja	25
Šuma	25
Karlo Krznar	27
Trešnje	27
Mark Petrač	28
Tri ujutro navrh brijega	28
Ivana Žukina	29
Oluje	29
Antonija Duh	30
Živa crkvice	30
Lea Mraz	32
Mukli dezertar	32
Hana Slovenec	34
Koraci jeseni	34
Marija Ban	35
Konstrukcija želja	35
Dora Vranić	36
To mjesto	36
Ivan Krsnik	37
Kuća božja	37
Laura Kralj	38
Kraljica godišnjih doba	38
Dora Vranić	39
Tama svjetla	39
Nikolina Gmaz	40
želim da shvate	40

PREDGOVOR

Moć perspektive: ljepota je u oku...

Ovogodišnja radionica kreativnog pisanja *Moć perspektive: ljepota je u oku...* okupila je trinaest učenika iz različitih srednjih škola. Prvu smo radionicu odradili uživo u Gimnaziji A. G. Matoša, dok su se druga dva susreta odvijala online uz pomoć programa Zoom. Temeljni je pojam ovogodišnje radionice bio pojam perspektive te smo uz pomoć dviju kreativnih vježbi povezivali različite umjetnosti, gdje smo stvarnosti oko sebe, onoj koju pjesnik promatra i kojoj se *čudi*, pristupali i kao fotografi, redatelji, kamermani i slikari.

Na uvodnoj radionici razgovarali smo tako o različitim oblicima perspektive koje možemo pronaći u filmskoj (plan snimanja) i likovnoj umjetnosti (ptičja, žablja, linearna, koloristička itd.). Uz čitanje i analizu pjesama Krešimira Bagića, Vesne Bige i Irene Vrkljan razmišljali smo o tome kako se perspektiva, odnosno promjena perspektive koristi u pjesničkim tekstovima. Tko govori, što subjekt promatra, s koje udaljenosti i s kojeg kuta? Kako se pogled pretače u gledano, i vraća gledatelju?

Prvi je zadatak, dakle, bio opisati određeni predmet, lik ili prostor poigravajući se perspektivom, zadržavajući se pritom na unutrašnjem prostoru, dok se drugi zadatak odnosio na opisivanje vanjskoga prostora, uz pokušaj dohvaćanja svih detalja i boja onoga što se nalazi u našem horizontu. Te su vježbe iznjedrile mnogobrojne zanimljive ideje i zaista impresivne uratke, gdje se posebno istaknula sklonost učenika da čak i obične opise oboje snažnim emocijama i upečatljivom atmosferom.

Sjajno odrađen zadatak opisa unutrašnjeg prostora predstavlja pjesma u prozi učenice Marije Ban pod nazivom *Postolarova*. Marija svoj opis predmeta, smaragdne espadrila koje popravljaju postolar, nadograđuje minucioznim opisom popravka cipela te tako njen opis interijera postaje vrlo dinamična scena. Marijine sugestivne, čudesne slike kao da dolaze iz čarobne bajke, s jedne, i ruskog realizma, s druge strane, te nam pričaju neobičnu priču o djevi koja je nosila spomenute smaragdne espadrile (*Smaragdne su se espadrile pod dodirom njegovih hrapavih ruku uvijale i slamale kao dodir lana u svitanjima ruske šume. Njihova je postojanost, čvrstoća i trajnost postajala upitna i samo su čekale da ih se odloži na drvenu policu od hrastovine u zabiti sobe.*).

Svakako treba istaknuti i pjesme Nikoline Gmaz čiju su pažnju zaokupili napušteni prostori i ljudi kojih nema. Njena pjesma *fotografija* uokviruje tako jedan trenutak dopiranja

sunca u sobu, pritom supostavljajući intimni doživljaj jutra osobe koja se nalazi u sobi i zamrznuta lica na fotografiji preminulih, čija se lica i dalje *smiju sa suncem*. Poigravajući se živim i neživim, toplim i hladnim, te dajući svoj glas suncu i licima na fotografiji, Nikolina je osmislila vrlo sugestivni uradak. Jednako tako, njena pjesma *Hotel u Stubakima* sjajno oslikava jedan napušteni prostor koji kroz njenu pjesmu oživljava, pričajući priču o prošlosti sa snažnim intenzitetom (*Na njima črčkarije, znakovi, tko zna kada zapisane ljubavi / Viču pod reflektorima – jer još pamte / Isprsuju se / A iz njih struje osjećaji / Poput prašine ustajalim zrakom / Presijavaju se na svjetlu.*)

Nadalje, učenik Mark Petrač svojem je opisu sobe pristupio iz perspektive poda, opisujući svu težinu predmeta koju pod može nositi, te je pritom oblikovao odličnu pjesmu koja se može čitati kao slikovit opis mučnine i alijenacije modernoga čovjeka (*Slabo mi je, / Od krhkih kosti, naborane kože. Blatni koraci su izbljedjeli. Više ne raspoznajem dane, samo večeri.*). Također, u sklopu našega drugog zadatka nastao je i Markov tekst *Tri ujutro navrh brijega*, iznimno dojmljiva pjesma mračne, zlokobne atmosfere kakvu nailazimo u pričama Edgara Allana Poea ili pjesmama Charlesa Baudelairea. U opisu strašnoga, animalnoga krajolika, u kojem se nalazi i od kojeg želi pobjeći lirski subjekt, Mark je upotrijebio vrlo snažne, upečatljive slike, kao što su *Pucketanje staklene trave* ili *Uz šum granja, raspoznaje se grohotanje / Poznatog neznanca koji prati i lovi me.*

Vilim Crčić u svojoj se pak pjesmi *Soba gleda* sjajno poigrao promjenom pogleda te kroz mrežu odnosa čovjek-pauk-muha dosjetljivo istaknuo međuzavisnost ljudi i životinja te nerijetki apsurd životnih ciklusa. Zanimljivom poetskom skeniranju prostora posvetio se i Karlo Krznar u svojoj pjesmi *Drvena starost*, u kojoj ponavljanjem stiha *dva metra, gore-dolje, dolje-gore* konstantno pomiče i usmjerava čitateljev pogled. Također, Karlova druga pjesma pod nazivom *Trešnje* pretače i prelijeva sve boje odnosa između dvoje ljudi u šetnji brežuljkom na kojem rastu trešnje (*Hodamo cestom beskraj / Ona je duga, tiha i spokojna / Ti pa ja, ja pa ti / Kao trešnje, / zelena pa žuta pa crvena / Miješamo se, ali bez dodira.*)

Treba spomenuti i pjesmu *Oluje* Ivane Žukine, u kojoj nam se predočava sav intenzitet i tajanstvena mirnoća krajolika nakon oluje. Ivana nam taj krajolik oslikava poput slikarice, ističući boje, oblike i krivulje: *Drveće svinutih grana / Valovi što ih čini trava / Hladnoća sve očitija na licu. / Ne shvaćam da je sve / Obliveno zlatom, prekriveno ledom.* Učenica Dora Vranić stvarnosti oko sebe pristupila je pak okom iskrenoga, naivnoga promatrača, a mi, kao čitatelji, zajedno s njenim lirskim subjektom u pjesmi *To mjesto* tragamo za zrakom svjetlosti, pokušavajući dohvatiti bježuću svjetlost dana, jedan bježući trenutak: *Sad je tu, ali jao sada*

već je tamo / Sunce koje nastavlja bježati tamo, ovamo samo, / Ali sada crvene zrake desno svijetle po cvijeću, / Pa sam uspjela primijetiti ljubičicu, / Jednu malu i njoj desno jednu veću.

Naposljetku, potrebno je naglasiti da su učenici ponovo pokazali da uz malo motivacije i poticaja svi možemo raspiriti svoju maštu i iznjedriti zanimljive ideje, te da nakon toga pomnim radom na tekstu možemo doći do autentičnih i dojmljivih radova. Teško je ovdje spomenuti sve sudionike i istaknuti sve radove, no svakako preporučujem da ih pročitate u zborniku koji je nastao iz našeg poigravanja perspektivom, u kojem se nalazi čak trideset sjajnih uradaka. Za kraj, ostavljam vas s fantastičnom pjesmom učenice Lee Mraz, čije rafinirano i tankoćutno pismo najbolje predočava ideju i princip rada ovogodišnje radionice kreativnog pisanja – igru kadrova, opise koji lelujaju, poglede koji se mijenjaju, pretaču i stapaju...

Kristina Špiranec

Lea Mraz

Artificijelni objektiv

Zamagljena stakla priječe put izoštrenu objektivu.
Jutro strpljivo odbacuje (pre)ambiciozne korake.
Sunce nenametljivo prostire svoj zasljepljujući sjaj. Očaravajući sjaj.
Gracioznom preciznošću dodiruje ukrasne kristalne kapi.
Ali on ih osuši.
U gradu ih uguši.
Objektiv nesputano ispruži svoju ishitrenu zraku.
Precizno lovi velike blokove, sigurne oslonce.
Varljive.
Ali ne precizno poput sunca.
Betonski artefakti laskaju njegovoj sposobnosti.
On njihovoj osobnosti.
Podudaraju se.
Raspoznaju.
Nadopunjuju u praznini.
Bljesak, škljocanj.
Niz glatkih bridova i jasnih obrisa.
Hladnih bljeskova, sivih zidova, oštarih zvukova.
Praznih kadrova
Slijepi objektiv priječi put odbljesku jarkog zalazećeg sunca u prozoru.
Utapa refleksiju iskonskog blaženstva u krutosti materije.
Večer sjetno pozdravlja još jedne izgubljene korake.

Nikolina Gmaz

fotografija

kroz rolete prodire sunce
smije se i škaklja zidove

prodire kroz moje zatvorene oči
više nikad neće kroz njihove

kroz rolete prodire sunce
smije se i pregledava moje drvene police

zvonki smijeh prodire u moje uši
više nikad neće u njihove

kroz rolete prodire sunce
smije se i udiše miris papira moje bilježnice

miris mi dotiče dušu,
je li ikad dotakao njihove?

Kako da znam?
Zarobljeni su
U uokvirenom trenutku

Njihova zamrznuta lica, ukočene oči
Samo se sa suncem smiju i gledaju me

Čuju li možda vrisak mojih misli
I škripanje moje olovke?

Ivana Žukina

* * *

Težina deke nestaje s tijela
Hladan zrak na njenom mjestu
Obavija me, bez tromosti i topline
Trepćem, udišem taj zrak
Otjerana snenost, korak u dan:
Ostavljam
Krevet nepospremljen.

Zamagljen vid i teške vjeđe,
Spomeni neprekinuta dana
Onaj hladan zrak
Istisnut sav iz pluća -
Hodam kroz med,
Stanem u sobi, gledam s vrata:
...Ah. Nepospremljen krevet.

Laura Kralj

Odlazak

Čuje se u daljini.

Približava se.

Sa sjevera na jug.

Ulazi kroz prozor,

I sneno kaže: „Pozor!“

Sa sjevera na jug.

Njiše plave zavjese,

Šarene papire raznese.

Sa sjevera na jug.

Gasi plamen svijeće,

I razbacuje cvijeće.

Sa sjevera na jug.

Čuje se fućkanje,

I vruće čokolade pijuckanje.

S juga na sjever.

Antonija Duh

Cvjetna svjetlost

Reci mi, upravo sada.
Gdje sam? Zašto sam?
Želim osjećati!
Tijelu svome, duboko pod zemljom,
Ponovno vratiti snagu.

Hladnoća me drma, hvataju me trnci.
Ali, treba mi sasvim suprotno.
Ovaj osjećaj mira mi ne da,
Preda mnom kao da me nema.
Napetost i dostižljiva toplina.
„Budi se! Otvaram ti vrata spokojna“
A nelagoda me napušta u obliku
Najsitnije zlačane prašine.

Htjedoh se skloniti,
Ali jaka sila gura me ka svjetlu.
Na tren skrenem pogled,
I već me obavija topla, meka voda.
Osjećam nježnost tog dodira.

Želim iskoristiti svu snagu svoju,
Sada, dok je ovdje, sa mnom,
Unutar i okolo mene.
Korijen što pod zemljom ćuti,
Vitak vrat omotan lišćem što podiže granice svoje.
Idem sada dalje, svojim cvjetnim putem.

Mark Petrač

Težina prašine

Topla mjesečina, jesenje večeri.
Već se nemoguće diviti prašini što se spontano spušta,
Odsijeva kroz pukotine prastarih zavjesa.
Blatni otisci tetovirani uzduž mojih ruku,
Iz kojih se spektar snova izdigao i uvenuo.
Metalne kosti i drvena koža,
Nepromišljeno pobacani širom mojih leđa.
Zavidim im, stolovima,
Kako ponosno stoje u središtu pogleda,
Dok ih oštećen uzdižem,
Kako bi, sami izolirani, uživali u prirodi
Jer ja ne mogu.
Čekam da se boje promijene.
Da sunce izađe.
Da mogu ponovno uživati u mrvicama prašine koje spokojno plešu.
Ležim, iscrpljen.
Ne znam koliko do potresa,
Gdje će me pukotine parketa prorezati poput ogledala u kutu.
Slabo mi je,
Od krhkih kosti, naborane kože.
Blatni koraci su izbljedjeli.
Više ne raspoznajem dane, samo večeri.

Vilim Crčić

Soba gleda

Želim neometano raditi,
smeta mi muha.
Gledam pauka,
mrežu svoju radi,
nadam se ulovu.

Gledam muhu,
neumorno okolo leti,
dok mrežu svoju radim,
desetu ovaj tjedan,
Čovjek je razara.

Gledam čovjeka,
piše već satima,
toliko me i pauk gleda.

A gledam i ja ovu
slasnu jabuku kraj čovjeka.

Dora Vranić

Sveti sjaj

Jena mala kugla
Zelenega sjaja,
Postavlja pitanje tero sakom
Zagorcu želju dela.

Zdej je vekša i puna dara,
Ta mala kugla kaj sakomu
zagorcu čežnju je dala.

Male je širša i male jakša.
Ali želja vu Zagorcu
Nigdar ni bila slajša.

Jena čaša zdej zbog te kugle svijetli
Jer vu njoj je one
Kaj Zagorcu najvekš dušu krepí.

Ivana Žukina

Pokojni

Hoda bosonog
Smije se, u ustima osjeća med
Kad – zašto je pao?
Lice mu je posljednja dotakla trava,
Rosa zapletena u kosi,
Još jedan posljednji dah.

Slični njemu, nastali od gline
Lica okamenjenih od soli –
Golim rukama dotiču zemlju,
Nekoliko metara, maraton života
Blatna koljena i prsti
Zamrljani dok ne odu za njime.

Umire još jedan.
Zar opet?
Krhka stvorenja, stvorena da umru
Letimični pogledi,
Rečenice bez točke.
Pjesme bez zaokruženoga kraja.

Marija Ban

Postolarova

Bila si mi Moskva¹

Stajala si krepko, odveć gorda usred pet mora mojih čuvstava;

zaledila im valove u biserne šiljke i bola me njima

nenaviklog na studen, uplašenog od mraza

i skoro sam ostao zatočen u vremenu sa svim ostalim

diktatorima koji su te osvajali jedino besjedama.

Srž zanosa prštala je u njegovu biću dok je On, tako pognut, s čekićem u krilu i čavlima u ustima, gledao par smaragdnih espadrila znatiželjom velikog putnika. Pogledom je prvo prolazio preko istrošenih, smeđih potplata pa preko mekih sara, sve do pohabane i isprane tkanine koja je čuvala tajne svih gradskih avenija. I tako beživotne, ležale su u njegovim rukama dok je on prepravljao napukle pete čija je sudbina već davno bila iskazana. Čuli su se još samo tupi udarci čekićem koje je postolar stvarao. Tiho kuckanje postalo je ekvivalentno ujednačenom ritmu njezinih koraka. Kao da su cipele nagoniski privlačile taj željezni čekić; diktirale su i skladale simfoniju u A-molu pretvarajući sva svoja sjećanja u balet kolebanja dok je svirao saz.

Smaragdne su se espadrile pod dodirom njegovih hrapavih ruku uvijale i slamale kao dodir lana u svitanjima ruske šume. Njihova je postojanost, čvrstoća i trajnost postajala upitna i samo su čekale da ih se odloži na drvenu policu od hrastovine u zabiti sobe.

A kada ih On položi tamo; peta jedne cipele leži tik uz petu druge, a vrhovi se, poput kakvih magnetskih igla u kompasu napere svaki u svoju stranu; On vidi srce te Djeve. I sve ono što je Ona bila.

¹ rus. Moskva

Karlo Krznar

Drvena starost

Dva metra, gore-dolje, dolje-gore

Na škripavom podu on uspravno stoji

Guljenje hrastovih zidova

i duboko ukorijenjene rupice od moljaca godinama broji.

Dva metra, gore-dolje, dolje-gore

S teške gornje police lagan povjetarac

miris svježe dunje nosi.

Klecaju se polako stare drvene kosti.

Dva metra, gore-dolje, dolje-gore

Krzneni ogrtači, prašnjav kaput,

Dobro znadem tu toplinu

kada ga sunce kroz prozor odluči taknut.

Dva metra, gore-dolje, dolje-gore

Nikolina Gmaz

Groblje

Ljulja se vrbino lišće
Vlak fićuka u daljini

Limena glazba dostojanstveno plače
Tijelo u rupi – tone u mrak
Mlado oplakuje staro,
I onda žuri, da ne zakasni na vlak

Ljulja se vrbino lišće
Vlak fićuka u daljini

Vjetar nježno šapuće staroj vrbi
Miris lampaša i duše pokojnika tiho lelujaju kroz zrak

A ljudi žure, samo žure
Ne gledajući ni lijevo ni desno
- da ne zakasne na vlak

Ljulja se vrbino lišće
Vlak fićuka u daljini

- Još jedno tijelo tone u mrak

Mlado oplakuje mlado
A onda bježi na vlak

Ljulja se vrbino lišće

Vlak fićuka u daljini

- Još jedno tijelo tone u mrak

Staro oplakuje staro

A onda žuri, dok još stigne na vlak

Ljulja se vrbino lišće

Vlak fićuka u daljini

Ljudi žure, samo žure, utrkuju se s vremenom i bježe na vlak

Ne gledajući ni lijevo ni desno

- poput mrava u mravinjaku

Niču križevi

Nestaju u zaborav

A ljudi žure, samo žure

Zakasnit će na vlak

Ljulja se vrbino lišće,

Vlak fićuka u daljini

Tiho groblje priča priče o životu i smrti

Nitko ih ne čuje

Svi su pobjegli

Da ne zakasne na vlak

Hana Slovenec

Ogledalo odrastanja

Sjedim u kutu sobe pune ljudi, no ne čujem ništa osim svojih misli, a u meni se miješaju čudnovate emocije. Dok u jednom trenutku osjećam grč u želucu zbog prebrzog odrastanja, u drugom osjećam neopisivu radost koja mi grije cijelo tijelo. Nesvjesno se ogledavam duž dnevnog boravka, prisjećajući se svih uspomena na davne dane. Nasuprot sebe, u odsjaju prozora, vidim sobove s božićnim kolima, ispod svjetlucavog bora vidim sve poklone koje sam dobila, dok iz kuhinje dopiru svi oni već zaboravljeni mirisi. Panično se ogledavam oko sebe, promatrajući članove obitelji koji nisu više tako mladi. Pogled mi se zaustavlja na plavoj sjajnoj kuglici u kojoj vidim sebe kao dijete. Čujem dobro mi poznati zvuk, otkucaj zidnog sata. Božić je, postaje stvarnije i jasnije. Međutim, umjesto uobičajenog božićnog veselja, osjećam knedlu u grlu. Na trenutak prestajem disati, treptati i micati se uopće. Ne znam koliko je prošlo od mog bunila, no na sreću prekinu me preglasni usklici iz blagovaonice. Moji prijatelji veselo pripremaju doručak u zajedničkoj studentskoj kuhinji. Zbunjenost prestaje i moje tijelo ponovno upoznaje osjećaj radosti, no mala knedla u grlu još uvijek je prisutna.

Dorotea Kurelja

Mjesečina

Ljeto je,
a hladnoća grize za prste.
Noć je,
a svjetlost se rasipava.

Mjesečina.
Srebrnast se plašt
spustio na krošnje.
Šuma ne spava.

Nakupljali se oblaci,
smiješak Mjesečev sakrili.
Nakupljali se oblaci,
tamne krošnje pokrili.

Hladnoća grize za prste.
Rumene se obrazi
i trnu usne.

Šuma napokon usne.

Nikolina Gmaz

Hotel u Stubakima

Nekad možda bijel namještaj
razbacan po kutovima soba – utapa se u sjenama
Svjetlo proviruje kroz slomljene prozore
Komadi stakla u kojima se još vide ljudi lome ga u tisuće zraka
- obijesno skaču svaka na svoju stranu
Po sobi koja još pamti
Suho bilje uživa u nenadanoj toplini
Odmara od probijanja kroz popucale kosti starih, oronulih zidova
- kosti koje još pamte
Na njima črčkarije, znakovi, tko zna kada zapisane ljubavi
Viču pod reflektorima – jer još pamte
Isprsuju se
A iz njih struje osjećaji
Poput prašine ustajalim zrakom
Presijavaju se na svjetlu

Antonija Duh

Skriveni pogled

Magla, smog i prašina,
Progutaše moj obzor.
Želim se protegnuti, pronaći svjetlo...

Ničega nema.
Pusti me da sklopim oči.

Hladno svjetlo, osjećam,
Prodire iz tame.
Ali, ne vidim ga! Dođi!
Ne boj se! Do tad,
Pusti me da sklopim oči.

Ne nalazim razliku između
Stvarnosti i mašte.
Na tren vidim mračnu sliku,
Na tren pak vedru, živahnu tapetu.
Pusti me da sklopim oči.

Nedostaje mi ona kutijica šarena,
Fotografije na zidu, kauč meki...
Zapisujem da ne zaboravim te slike.
Pusti me da sklopim oči.

Sjenu, dvije, tri vidim sada.
Čak i stol, ormarić i svijeću.
Što li me to čeka?
Taj svijet što mi prilazi iz dubine.
Još me samo malo pusti da sklopim oči.

„Okreni se! Hej, ti, ovdje!”
- šapuće mi tajanstveni glas.
Svijetlo. Modro. Bistro.
Pogled lijevo, desno.
Pregršt sjena vidim, ali i njihove izvore.
Zadnji trag prašine nestade u tišini,
Kao da sve bijaše iluzija.

Vilim Crčić

Stari most

Skriven dalje od očiju ljudi,
Leži i odmara na svom mirnom potočiću.
Žalosna vrba objesila se po njemu.
Milo ga gladi svojim tankim granama.

Umorna ograda objesila se sa obje strane,
Hrđava je, tužna, stara i dosta joj je svega.
To je tako nad potočićem,
Koji odnosi tugu koju donosi stari most.

Sada nema više
Ni vrbe
Ni ograde
Pa ni mosta.

Dorotea Kurelja

Šuma

Skupile se kapi kiše
na listu zelenome
što umire polako.

Utrkuju se
jedna s drugom
dok ja mirno
sjedim pod dugom.

Sakrili se mali mravci
što inače zemljom plaze,
sakrili se u kutovima
odavno utabane staze.

Vjetar se ušuljao
među suho lišće,
stresao s njega kišu,
za obraze me stišće.

Razmažene se ciklame
stisnule na hrpu,
umiru i one,
napuštene, same.

Smaragdne je boje
u šumi sve manje,
opija je žalosno blagostanje,
a mrtva se suša gura na granje.

Potoci kiše u sebi nose sumrak,
oluja je na pomolu,
vlaga truže zrak,
već zaspale su ptice,
u daljini zviždi vlak.

Najednom, tišina.

Tragovi mojih koraka
nestaju kao sjećanja
na opojno prošlo ljeto.

Gube se, gube smisao,
odnosi ih kiša,
toplinu zamjenjuje hladnoća,
a šuma sve je tiša.

Karlo Krznar

Trešnje

Hodam iza tebe
kao tihi val, kao blijedi duh
Sunce iza brežuljka me osvjetljuje
Ti me ne primjećuješ

Na brežuljku trešnje
Crvena se prelijeva,
žuta je slijedi,
a zelena tek što nije
Njihova mladost već stari
Govorim ti, a ti me ne čuješ

Hodamo cestom beskraja
Ona je duga, tiha i spokojna
Ti pa ja, ja pa ti
Kao trešnje,
zelena pa žuta pa crvena
Miješamo se, ali bez dodira
Ne osjećaš me

Zastajkujem
Pogled mi vapi uzbrdo
Uspravno stoji bedemsko drveće
Povjetarac zanjiše grančice
Miris putuje
Uzdrma ti nosnice
Udišeš ga
Zaklecaju ti koljena iznad tvrdog asfalta
Okreneš se.

Mark Petrač

Tri ujutro navrh brijega

Tri ujutro navrh brijega.
Prolivene zjenice,
Prskano crveno vino po zidovima kapelice
Što se nalazi uz raskrižje
Ceste jednosmjernice.

Trokrilne kuće,
Betonski balkoni bez ograde.
Trule štale koje primaju samo ljudske životinje.

Kroz dubok drven labirint
Uz šum granja, raspoznaje se grohotanje
Poznatog neznanca koji prati i lovi me.

Pucanje staklene trave
Na putu do zapaljene zgrade.
Zrikavci, zvijezde su pjesmu skladale
Vjetar što mi ledi pluća satkale.

No uspio sam.
Utekao ispred ralja ovisnosti.
Sada, na kraju asfalta,
Čekam otkucaj posljednjega sata.
Strepim da iza zaključanih brava
Ne primijetim škripaj stražnjih vrata.

Ivana Žukina

Oluje

Pogled, gore, uperen u crninu
Oblaci u krivuljama,
Prijeteće boje i oblici
Sa pričama iz legendi i bajki.

Tamne boje donose strepnju
I upozorenja koja još ne znače.
Izgledaju teško, samo su zrak
Nose ono što se ne mijenja –
Oduvijek tu, zapečaćeno tintom,
Skriveno pečatom
I osušanim voskom.

Veličina i neizbježnost,
Tromost duboke plave boje
Odvraćaju mi pogled od tla –
Drveće svinutih grana
Valovi što ih čini trava
Hladnoća sve očitija na licu.
Ne shvaćam da je sve
Obliveno zlatom , prekriveno ledom
Mirno poslije oluje
Pod dojmom onoga što je prošlo,
Sve mokro još uvijek od kiše.

Antonija Duh

Živa crkvica

Lagano otvaram vrata stražnjeg ulaza.

Puteljak,

Lijevo od mene sjetan stoji bunar,

Sastavljen od drva prhkog,

Koji u uporabi više nije.

Napravih još pokoji korak,

Polako, ali sigurno.

Okružena grmljem, osjećam život.

Tolikog li raznovrsnog cvijeća,

Nema im broja, svaki s razlogom odabran

Čuva crkvicu.

Uski puteljak okružen je

Okućnicom već osušene trave.

Skriva uspomene zaigranog djetinjstva,

Vremena, dok je i ona bila razdragana.

Čelična skela zatvori crkvicu.

Iz nje ne prodire više sreća,

Već jad, pukotine...

Crkvica, stradala u potresu,

S nelagodom očekuje ljude.

Nije joj lako, znam.
Uvijek je s radošću dočekala svakoga,
A sad sama žudi društva.
Ne smijem izgubiti nadu jer,
Znam da neće ni ona.

Sjedam na klupicu, slažem misli.
Crkvice još uvijek s ponosom živi,
Ništa joj ne može slavu oteti.

Lea Mraz

Mukli dezerter

Noću kriomice, iza ulične svjetiljke,
U tmuni zaklona, istrošena kaputa
Taj bjegunac stari sjedi
Divljenja vrijedan,
A tek časti oskvrnule.
Kroz prozore mračne,
Upale od mučnih tajni
Sjeta izjeda ponos
I on čeznutljivo pogled prema noćnom suncu
peri.
Razoružan.
Očekivanja skromnih, snova razrušenih,
Životom izmučen, meta njemu tek vršak mira biva,
Mek dah nježnosti.
Od života napuštena,
Ta baraka stara, nedužna,
ponizno prihvaća ulogu ratnog bjegunca
I stid ju svu zapali, kad se danje svjetlo osuđujuće pojavi.
A bijeg njoj tek utjeha je bio.
Kukavičluk prišiven mu je kasnije.

Bijedom oslabljena, samoćom iscrpljena,
Sad za ravnodušje jedino još dovoljno je jaka.

Tako rezignirana u ulici maloj, sakrivenoj,
U društvu opojne i odane svjetiljke,
Na udobnoj udaljenosti od prebrzog protoka vremena
Tiho i posramljeno zidove još svoje u mrak vere
I predana, osudu prolaznosti šutke očekuje.

I muk još samo u noći se ori,
A ona mirno u odbačenosti počiva
I tek ponekad za odbjeglih danima
U daljinu mračnu zuri i tišinu muklu promatra.

Hana Slovenec

Koraci jeseni

Mrak je. Iz daljine jedva čujno dopire zvuk crkvenog zvona. Stojim na kraju najdulje ulice u mom gradu. Vjetar koji puše sa sjeveroistoka, meni s desne strane, donosi mi u lice lišće najbližeg stabla kestena. Iako je vjetar često puhao, ipak je to bilo rjeđe nego što je kiša padala, no isto tako i dovoljno da stjera gotovo sve lišće s grana drveća. Osim napetosti vjetra i kiše, zrakom kruži miris mokrog lišća, što sa stabla kestena pada na popločenu stazu ulice. Koračajući, suho, naizgled beživotno lišće, zajedno s kožnim gležnjačama, stvara skliski, škripavi zvuk. Stavljam slušalice i u potpunosti se prepuštam jeseni, balansu između dviju antiteza, toplih, žarkih boja i monotonog, hladnog vremena.

Marija Ban

Konstrukcija želja

Nju pamtim bez borbe za strateškim točkama istine u sjećanju. Tesarskim čvorom vežem misao uz pokret njezinih ruku dok doseže moj vrat. Stavlja svoju tešku glavu na moje lijevo rame pa mi na uho šapuće koja želja leži u njezinoj trepavici. Govori i dalje spajajući svoje riječi meko i polako, a meni taj ritam donosi čudan osjećaj izgubljenog vremena i nejasne krivice, pak brzo ubacujem svoje riječi u njezine; kao vlakna arhaične deke koja škakljaju pazuhe i misao: „Ostvarit će se.“

Želju tada polaže među jagodice svojih providnih prstiju i tri puta je pokušava otpuhati dahom. Igru nastavlja goneći mene da odaberem između nje i sebe, a ja lagahno dotaknem prst bliže njoj. Nesvjesno puštam da valovi nježnosti teku iz mojih očiju dok sjedimo bez riječi.

Ona tada polako razdvaja svoja dva prsta – isplativost igre stavlja na kušnju. Još uvijek ne zna da je posve sporedno čija želja pleše nebesima i čije se riječi vuku zvjezdanom prašinom.

Želje naše djece djeca su naših želja.

Dora Vranić

To mjesto

Sad je tu, ali ne sada je već tamo
Ta malena zraka Sunca
Što obasjava lica brežuljaka tako samo.

Odozgo ispod tog Sunca gledam na dan,
To jest večer koju nikad više nikom ne dam.

Sad je tu, ali jao sada već je tamo
Sunce koje nastavlja bježati tamo, ovamo samo,
Ali sada crvene zrake desno svijetle po cvijeću,
Pa sam uspjela primijetiti ljubičicu,
Jednu malu i njoj desno jednu veću.

Sad vidim ovo mjesto u pravome sjaju,
dok roj kišnih kapi pored mog dlana na svakom listu je stao.
Sad žubori, sad se njiše, sad pak tamo netko kiše.

I gledam taj svijet, gledam te doline
Jer na najvišem centru Zagorja
ne vidim uopće tmine.

Gledam sada gore boeme kako s mjesecom stoje,
No neki su pali dole i upravo u tom čar to je.

Ivan Krsnik

Kuća božja

U tami osvjetljen toranj hladna kamena.

Toranj se uzdiže u visine.

Svjetlost šarenih boja izlazi iz zgrade.

Stara drvena vrata otvorena su za ulaz.

U tami osvjetljen toranj hladna kamena.

Ulazim u prostoriju toplu od osjećaja.

Lađom prema oltaru.

U tami osvjetljen toranj hladna kamena.

Sjedam na klupu korištenu generacijama.

Glazba zbora grije hladne ruke.

Skupljam ruke, opuštam tijelo u mislima.

Laura Kralj

Kraljica godišnjih doba

Zubi cvokoću,
Tijela se tresu,
Ali ništa nije problem
Jer pahuljice lepršaju.
Snijeg leti,
Osjećam miris kuhanog vina,
Vani, prava je milina.
Svijetle lampice,
Čuju se božićne pjesme.
Zazvoni crkveno zvono,
Zavlada božićno blagostanje,
Mir, sreća i veselje...
Iako zubi cvokoću,
U srcu neizmijerna toplina stanuje.

Dora Vranić

Tama svjetla

Bijeda puna boja.

Bijeda puna jada.

Žal bez ptica,

rijeka bez riba,

tlo bez lica,

kuća bez šiba.

Bijeda puna bjeline.

Bijeda puna tmine.

More bez sjaja,

Zvijezde bez kraja.

I jedan maleni dječak

Što gleda svijet

Kao čovjek u

Mislina bez kraja.

Nikolina Gmaz

želim da shvate

obilazim svijet

smijem se

i letim...

i vučem druge za sobom

grlim tople ljetne večeri

trčim za sunčanim danima

plešem s lišćem

dotičem živote, raznosim papire, otvaram prozore i fićukam im oko glava

savijam ravnala kojima si ravnaju život

štipam im obraze zimi

trčim za njima, guram ih, zanosim

a oni se smiju, vrište, psuju

drhte – osjećaju

iznenadno zapušem

plešem s lišćem i pticama

vrtim ih, spotičem, skačem, guram, brže, brže

neka samo vrište, smiju se

uzburkavam površinu, zaplićem živote
valovi se podižu

kakvo je to more bez valova?

- čovjek bez osjećaja
- knjiga praznih stranica

dotičem živote, otvaram prozore i fićukam im oko glava
štipam im obraze, raznosim papire
guram ih, vučem, zanosim pa spotičem, vrtim u krug, brže, brže
mrsim kose, miješam stranice

savijam ravnala kojima si ravnaju život

a oni samo neka drhte, padaju, vrište, psuju
neka se smiju – osjećaju

obilazim svijet
smijem se
vječnost je preda mnom
i letim...
i vučem druge za sobom
da shvate...

da shvate